

Fotograferen in kerk en museum

Hoe benaderen :

- Onderwerp
- Dieptescherpte
 - Lens
 - Instellingen diafragma
 - Instellingen sluitertijd
 - Instellingen gevoeligheid
- Belichting
- Compositie

Onderwerp

Voor onze workshop hebben we gekozen voor drie verschillende onderwerpen.

- Het kruisbeeld “de zwarte God” – een donker houten kruisbeeld tegen een lichte achtergrond met een vrij slechte belichting die zijdelings uit het kerkraam komt.
- Een schilderij in een nis achter in de kerk waar geen rechtstreekse belichting op staat.
- Een foto in de diepte, van het altaar naar het achterschip, waar zowel voorgrond als achtergrond scherp moeten zijn (voorgrond een koperen doopvond en achtergrond kerkraden)

Aangezien we op de drie plaatsen een aparte manuele instelling willen gebruiken om de handelingsvaardigheid en kennis ter zake een beetje te verhogen hebben we gekozen voor de instelling “tijd voorkeuze” – diafragma voorkeuze” én bracketing. De instellingen in de verschillende merken en types fototoestellen zijn zo divers dat iedereen zijn handleiding dient bij te hebben, evenals een statief of surrogaat hiervoor.

Dieptescherpte

Zoals reeds meermaals aangehaald, maar nog even herhaald, dieptescherpte - scherptediepte ofwel DOF (Depth of Field) is het gebied van een aanvaardbare focus. Het is dus het gebied van het eerste punt tot het achterste punt dat op de foto scherp wordt weergegeven.

Dieptescherpte is afhankelijk van 3 factoren:

1. brandpuntsafstand van de lens.
2. Instelling van het diafragma (lensopening).
3. De afstand tussen camera en het onderwerp van de foto.

Voor het fotograferen van “de zwarte god” en voor het schilderij blijft het eender of onze DOF groot dan wel klein is. Ook de tijd heeft weinig belang. Beide elementen

zijn statisch zodat beweging enkel van ons toestel kan komen. Zoek dus een stabiele ondergrond.

Daarom hebben we gekozen (arbitrair) voor diafragma voorkeur voor het kruisbeeld en laten we de tijd voorkeur voor het fotograferen van het schilderij.

Voor de foto vanaf het altaar nemen we diafragma voorkeur maar gaan we werken met bracketing.

Wat houdt dit in ?

Bracketing wil zeggen dat we onze opname automatisch gaan laten compenseren met één stand boven en één stand onder onze voorkeurstelling. Dit kan afhankelijk van het type camera, in stappen van 1/2 tot 1/3 stop worden ingesteld tot meestal twee stops. We krijgen dus naast onze voorkeurstelling nog twee opnamen

Op het toestel kan dit aangeduid zijn met BKT of AEB of afgeleiden hiervan.

De automatische belichtingscompensatie kan in het cameramenu dus worden ingesteld.

De genoemde volgorde van opname is van de camera afhankelijk. Deze instelling heeft gevolgen voor drie achter elkaar genomen opnamen.

In de P-stand worden zowel de sluitertijd als het diafragma aangepast. In de Tv-stand (tijdvoorkeuze) wordt het diafragma aangepast en in de andere gevallen de sluitertijd.

Dat de AEB instelling aanstaat wordt in het scherm getoond en tijdens de opnamen is ook in het zoekerbeeld zichtbaar dat de opnamen met verschillende instellingen worden gemaakt.

AEB wordt vaak gebruikt voor het maken van opnamen waarbij er sprake is van een contrastrijk onderwerp waarbij het onmogelijk is om alles goed uit te lichten.

Later kunnen de verschillende beelden met behulp van speciale software over elkaar heen gelegd worden waarbij zowel detail in de lichte als in de donkere delen wordt behouden.

Deze beelden, vaak landschappen en architectuur, hebben dan een zogenaamd hoog dynamisch bereik (HDR). Zij kunnen dan onwerkelijk overkomen maar geen nood. We komen hier zeker nog op terug.

Belichting

Spotmeting. Door de hoeveelheid licht die het raam doorlaat wordt het gezicht van het beeld veel te donker weergegeven. Het donkere hout versterkt het effect nog meer.

Op zo'n moment kun je een spotmeting op het gezicht doen. Het licht van het raam zal dan wel als gevolg vrij licht overkomen. Een andere oplossing zou een invulflits kunnen zijn. Denk er echter aan dat spots of flashes op schilderijen en foto's lichte vlekken geven die we in photoshop niet kunnen herstellen.

Als fotogra(a)f(e) met ervaring heb je een ander hulpmiddel op de camera ter beschikking. De belichting compensatieknop. Meestal aangeduid als +/- op het toestel.

Met deze knop kun je de belichting in stappen van 1/3 stop of 1/2 stop over- of onderbelichten.

De belichtingsmeter van de camera wordt dus gecorrigeerd als je verwacht dat iets te licht of te donker weergegeven gaat worden. Bv een onderwerp (het kruisbeeld) staat tegen een lichte achtergrond, dan kun je door ongeveer 1 stop over te belichten (+1,0) ervoor zorgen dat het voorwerp niet als silhouet op de foto zal verschijnen. Wanneer een onderwerp tegen een donkere achtergrond staat is het logisch dat je moet onderbelichten met bv 1 stop. (-1,0)

ISO

Een andere manier om om te gaan met te donkere onderwerpen (in ons geval toch) is de gevoeligheid van de film of chip aanpassen. Dat doe je met de ISO-waarde. Hoe lager het ISO-getal hoe minder lichtgevoelig. Een hoger ISO-getal betekent een hogere lichtgevoeligheid. Voor onze binnenfotografie met weinig licht dus geschikt.

Door het ISO-getal aan te passen speel je in op de lichtomstandigheden en daardoor is het misschien nog net mogelijk om in een donkere omgeving toch te kunnen fotograferen.

Denk er echter aan dat verhogen van de iso-waarde de korrel op de foto (of de kwaliteit) grover wordt en zeker in donkere gebieden. En DAT is nu juist wat we aan het doen zijn. In het donker fotograferen.

Compositie - beeldopbouw

De camerastand :

Op welke manier brengen we ons onderwerp in beeld ?

Om vertekening zoveel mogelijk te voorkomen (zeker bij het schilderen) gaan we ons standpunt (van de camera) op ooghoogte plaatsen. Dan hoeven we later ons perspectief via photoshop niet te veel meer aanpassen.

Richting - regel van drie

Uit vorige work-shops hebben we geleerd om de snijpunten van de twee derde-regel te gebruiken. We gaan deze sterke punten dan ook gebruiken. Je zet op die punten de belangrijkste beeldelementen. Dus wat vindt jij het belangrijkste van je onderwerp ?

Evenwicht in je foto

Als alle belangrijke elementen van een foto zich aan één kant bevinden, dan wordt die zijde zwaar benadrukt. Soms is dat effect gewild, maar het kan ook zijn dat de foto aan een zijde wegtrekt. We gaan hier zeker gebruik van moeten maken bij de interieurfoto van de kerk.

Uitsnijdingen – cropping'

Meestal gebruiken we cropping alleen om ongewenste beeldelementen uit de foto te weren. Maar er is meer mogelijk. Een beelduitsnede is prima te combineren met kantelen van het beeld. Zo kun je bijvoorbeeld een model in een diagonaal brengen, wat meer dynamiek, beweging in de foto brengt.

Een deel van een foto kan soms ook meer zeggen dan het geheel. Door weglating kan je soms sterk benadrukken. Als je een geslaagde foto hebt, vraag je dan eens af of je ze nog sterker kan maken door op de juiste wijze uit te snijden

Cropping mag geen noodingreep zijn. We maken een goede foto.

Denk er tevens aan dat je informatie uit je foto weg snijdt. Er moet dus voldoende over blijven of dit suggereren om een goed beeld te behouden.

We gaan bij de opname van het kruisbeeld echt experimenteren en zien wat een mooi, evenwichtig en eventueel intrigerend beeld oplevert.